

Vodič za bolesnike s osteoporozom

Hrvatsko društvo
za endokrinologiju i dijabetologiju
Hrvatskog liječničkog zbora

www.hded.com.hr

Napravljeno prema preporukama **The Endocrine Society**
Originalni dokument dostupan na <https://www.hormone.org/diseases-and-conditions/osteoporosis>

Što je osteoporoza?

Osteoporoza je bolest u kojoj kosti postaju slabije i krhke te je veća vjerojatnost nastanka prijeloma. Do 30-te godine života tijelo stvara dovoljno nove kosti koja će nadomjestiti razgrađenu kost. Prirodni je to proces kojim tijelo popravljaju oštećenja kostiju (nazivamo ga koštana pregradnja).

S godinama taj proces se usporava i više kosti se razgradi nego nove stvori. Nakon menopauze, međutim, žene počmu brže gubiti kost.

Osteoporoza se razvija kada tijelo više ne može zamijeniti kost tako brzo kako se razgrađuje.

Koji su simptomi osteoporoze?

Ne postoje karakteristični simptomi osteoporoze. Tek nagla pojava bolova u kralježnici ili prijelom koji nastaje nakon manje traume (npr. dizanje težeg predmeta, rotacija trupa) upućuju na osteoporozu kao mogući uzrok.

Kako se postavlja dijagnoza osteoporoze?

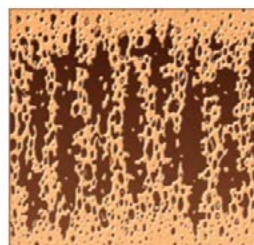
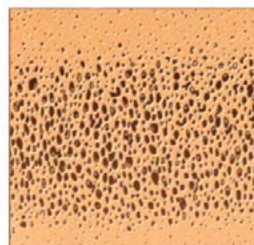
Osteoporoza predstavlja rizik za nastanak prijeloma, tako da samo mjerenje gustoće kosti denzitometrijom ne daje dovoljno informacija o riziku za prijelom.

Postojanje osteoporotičnog prijeloma (kuka, kralježnica, nadlaktica) je dovoljno za dijagnozu i započinjanje liječenja osteoporoze bez potrebe da se radi denzitometrija. Za ostale se preporučuje procijeniti 10-godišnji rizik za osteoporotični prijelom na osnovu rizičnih faktora (FRAX upitnik). Na osnovu rezultata upitnika upućuje se na daljnju laboratorijsku ili radiološku obradu.

Kako se osteoporoza može spriječiti?

- dovoljan unos vitamina D i kalcija. Dnevno se preporučuje unos oko 800 IU vitamina D. U osoba s rizikom od nedostatka vitamina D ili dokazanim nedostatkom propisuju se i veće dnevne doze. Kalcija je potrebno unositi oko 1000

Normalna kost

Kost zahvaćena osteoporozom

© MAYO FOUNDATION FOR MEDICAL EDUCATION AND RESEARCH

Jeste li znali?

Gubitak kosti normalna je pojava tijekom starenja, ali postoje načini da se to uspori i da očuvate vaše kosti što duže zdravijim.

mg dnevno i to nastojati prvenstveno prehranom, a suplementom samo u slučaju nemogućnosti dovoljnog unosa hranom (<700 mg/dan). Treba biti pažljiv s prekomjernim unosom kalcija jer opterećujemo organizam, možemo i naštetiti, a i bespotreban je trošak.

- izbjegavati pušenje i prekomjerni unos alkohola
- redovita tjelesna aktivnost, vježbe mišićne snage i koordinacije.

- postupci s ciljem smanjenja rizika od pada (vid, protektori, nošenje štapa...)
- pažnju valja posvetiti i okolišu bolesnika – skliski podovi, slabo svjetlo, neprimjerene stubice i druge arhitektonske barijere tek su neki od poznatih čimbenika koji povećavaju rizik od pada.

Tko je u riziku za razvoj osteoporoze?

Čimbenici rizika na koje se ne može utjecati

- prijelomi kuka u roditelja
- prethodni prijelomi u odrasloj dobi
- ženski spol
- visoka dob
- rasa
- demencija

Čimbenici rizika koji se mogu promijeniti

- dugotrajni niski unos kalcija, D vitamina i bjelanjčevina
- pušenje cigareta, prekomjerno uživanje alkohola i kave
- indeks tjelesne mase (BMI) <19
- rana menopauza (< 45.g.) ili obostrana ovarijektomija
- smetnje vida usprkos adekvatnoj korekciji
- učestali padovi
- nedostatna i neprimjerena tjelesna aktivnost
- arhitektonske prepreke

Ostali faktori koji mogu dovesti do osteoporoze su:

- hormonski poremećaji poput: hipertireoze, hiperparatireoidizma, hiperkortizolemije ili dijabetesa
- anoreksija nervoza (stanje udruženo sa smanjenim unosom hrane i gubitkom menstrualnih ciklusa)
- izloženost prevelikom stresu ili fizičkom naporu koji dovode do gubitka menstrualnih ciklusa
- terapija kortikosteroidima

Kako se osteoporoza može liječiti?

Čak i uz zdrav način života možda će vam ipak trebati dodatna terapija za zaštitu od gubitka kostiju i lomova. Lijekovi koji se koriste u liječenju osteoporoze su:

- raloksifen
- bisfosfonati (alendronat, ibadronat, risedronat, zolendroična kiselina)
- denosumab
- teriparatid

Sve ove mogućnosti liječenja su učinkovite, ali mogu imati nuspojave. Razgovarajte sa svojim liječnikom kako biste utvrdili treba li vam liječenje i koja je opcija najbolja za vas.